

Over de spirituele reis van Isabelle Eberhardt

In 2008 schreven de Eberhardt-biografen Marie-Odile Delacour en Jean-René Huleu¹ een biografie die een belangrijk aspect uit Isabelle's leven onderzocht; Isabelle's reis naar de Algerijnse woestijn als een spirituele zoektocht. Hier vindt u de vertaling² van het voorwoord uit dit boek. Dit voorwoord vat heel mooi de vragen samen die in Isabelle's brein rondspookten...

Waarom heeft een jonge vrouw van 18, geboren en getogen in een Russische aristocratische familie in Genève, aan het einde van de 19e eeuw, slechts één verlangen : Europa te verlaten, de Westerse maatschappij de rug toe keren om naar de moslimwereld te trekken en zich voorgoed in het hart van de Islam te storten?

Het stond geschreven... Misschien omwille van die blanco vlek op haar geboorteakte, daar waar de vader hoort te staan. Kind van een onbekende vader. Kind van niemand, van iemand die niet genoemd wil worden. Een bastaard zegt de burgerlijke samenleving.

Om af te rekenen met die blanco vlek schreef Isabelle Eberhardt meer dan 2000 pagina's in minder dan 10 jaar. Een manier om haar lot te aanvaarden. Haar schrijven getuigt van een nomadisch reizen waarmee ze uiteindelijk rust zal vinden in een zaouwi (Islamitische broederschap) in het Zuiden. Uit haar laatste geschriften blijkt dat ze haar doel bereikt had: haar schrijven wijden aan het soefisme, een mystieke tak van de Islam.

'Ik schrijf omdat ik hou van het proces van literaire creatie. Ik schrijf zoals ik liefheb. Dat is uiteindelijk mijn bestemming. En mijn enige echte troost. Het is ook het enige dat mij ondanks mijn sombere verleden heeft gered van een definitieve depressie.'

Schrijven en vertrekken. Om de verveling van haar adolescentie te verlaten. Om de familiale onenigheden en de verwarring over haar oorsprong te vergeten. Haar moeder, weduwe van een generaal van de Russische tsaar, had het hof in Sint Petersburg verlaten met de leraar van haar kinderen, een orthodox seminarist die anarchist was geworden, zegt men.

Omdat ze na dit vertrek geboren wordt, gelooft Isabelle Eberhardt, nu en dan, dat die man, Alexander Trofimovsky, die zij Vava noemt, of 'de oude', haar vader is. Maar op andere momenten bevestigt zij dat hij slechts haar leraar is, waardoor ze later kan beweren dat ze de dochter is van een Russische moslim of dat ze het resultaat is van de verkrachting van haar moeder door haar dokter. De familieroman zal zich blijven voeden met dit nooit opgeloste mysterie.

'Mij maanden aan een stuk isoleren, mijn geest isoleren van elk menselijk contact' schrijft ze meermaals. Ze spreekt Arabisch en leest de Koran; dappere keuzes in een tijd waarin de kolonisatie nog grote triomfen behaalt. Rode draad in haar geschriften: de verdediging van haar moslimbroeders.

Om de complexiteit van haar karakter te begrijpen moet je haat teksten lezen. Alles staat daarin. Ook het spirituele spoor waar ze zich op twintigjarige leeftijd aan verbindt.

Geen literaire folklore maar een authentieke reis, een absolute zoektocht die haar als discipel doet toetreden tot een soefi moslimbroederschap die in 1900 door de Fransen totaal

¹ Marie-Odile Delacour en Jean-René Huleu, *Le voyage soufi d'Isabelle Eberhardt*, Ed. Joelle Losfeld, 2008

² Vertaling Alain Pringels

genegeerd werd. Een tolerante Islam die haar zelf gekozen mannelijke identiteit, Mahmoud Saadi, aanvaardt.

Haar grote innerlijke strijd, de 'ware jihad', waarvan het enige doel is om de instinctieve mens te humaniseren, schrijft ze op in haar teksten, wat het ook zijn, nota's, nouvelles, romans, brieven...

De woestijn is het geprivilegieerde, onmisbare kader van haar afspraak met zichzelf. In de zuiverheid van de Islam vindt ze uiteindelijk zichzelf en kan ze zich verzoenen met haar lot.

Door haar sporen in het zand te volgen en in haar geschriften, beginnen we een beetje te begrijpen wat haar dreef om te kiezen voor de gevaren en het harde leven in de woestijn.

'De sporen van haar denken overstijgen ver het begrip van haar eigen tijd. Zij had een licht in zich dat haar stappen en haar pen leidde, een blik waarmee ze de nabijheid van het goddelijke kon zien in het hart van elke mens' getuigt Himoud Brahimi, metafysicus van de kashba in Algiers.